

ובא ראה, לא תמצא בכל שבעת הצדיקים שאחוזים למעלה בסוד של שמוותיהם בתחלה אף, אלא אברהם ואהרן שאחוזים בחסד הזה, שהרי כהנים מצד החסד באים. אף על גב שאהרן אחוז בהוד, גם בחסד הוא אחוז. ומשה, אף על גב שאחוז בנצח, גם בתפארת אחוז הוא, להראות שהכל אחד. ואברהם ראש לכל הצדיקים, וממנו נפרדו למטה, שהוא לימין הקדוש ברוך הוא, ונקרא כהן, זהו שכתוב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן אחוז בזה בגלל שהוא כהן, אבל דרגתו הוא הוד.

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' - פנגד הדרגה של גבורה ששם אחוז יצחק, וכנגדו תפארת. המים הולידו אש, בגלל כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל, ובגלל כך למטה (בראשית כה) אברהם הוליד את יצחק, ובאותו יום נברא גיהנם, שיצא מאותה אש חזקה באותה מחלקת, ולכן אותו יום הוא יום הדין.

ויאמר אלהים יקוו המים - פנגד דרגת תפארת שנקרא קו האמצעי, וכנגד יעקב שהוא שלישי, ונוטל שני חלקים באותו של אש ומים (של אש השמים) משמים, וכנגדו יום שלישי, ועל זה נקרא יעקב (שם) איש תם ישב אהלים. שלם בכל. שלם בחסד. שלם בדין. שלם במים. שלם באש. ישב אהלים - שנים, חסד וגבורה, ונוטל הכל, ונעשה בידיו רחמים.

ויאמר אלהים תדשא הארץ תדשא עשב פרי וגומר. הדרגה של צדיק שנקרא

ותא חזי לא תשפח בכלהו שבעה זפאין דאחידן לעילא ברזא דשמהתהון בשירותא אלה אלא אברהם ואהרן דאחידן בהאי חס"ד דהא כהנים מסטרא דחס"ד אתו. ואף על גב דאחיד אהרן בהוד, בחס"ד נמי אחיד ומשה אף על גב דאחיד בנצח, בתפארת נמי אחיד. לאחזאה דכולא חד ואברהם רישא לכלהו זפאין ומניה אתפרשו לתתא דאיהו לימינא דקדשא ברוך הוא ואקרי כהן הדא הוא דכתיב (תהלים ק) אתה כהן לעולם על דברתי מלפי צדק. ואהרן בגין דאיהו כהן אחיד בהאי, אבל דרגא דיליה הו"ד איהו:

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל וכו' לקבל דרגא דגבור"ה דאחיד תמן יצחק ולקבליה תפארת מיא אולידו אשא בגין כך יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל. ובגין כך לתתא אברהם הוליד את יצחק וביומא ההוא אתברי גיהנם דנפיק מההוא אשא תקיפא בההוא מחלוקת ובגין כך ההוא יומא, יומא דדינא:

ויאמר אלהים יקוו המים לקבל דא דרגא דתפארת דאקרי קו האמצעי ולקבליה דיעקב דאיהו תליתאי ונטיל תרין חולקין בההוא דאש ומים (דאש השמים) משמים ולקבליה יום תליתאי ועל דא דאקרי יעקב (בראשית כ"ה) איש תם יושב אהלים. שלים בכלא. שלים בחסד. שלים בדינא. שלים במיא שלים באשא. יושב אהלים תרין, חס"ד וגבור"ה ונטיל פלא ואתעביד בידיה רחמין:

ויאמר אלהים תדשא הארץ תדשא עשב מזריע זרע עץ פרי וגו'. דרגא דצדיק

עץ החיים, והוא עושה פרי, שְׁהָרִי אֵין בְּכֹלָם שְׁיַעֲשֶׂה פְּרִי פָּרֹט לוֹ. זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ, דּוֹקָא, וּכְנַגְדּוֹ לְמִטָּה (שם מט) בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת עֲלֵי עֵין, וְנִקְרָא בְּרִית שְׁלוֹם. וְלִכֵּן פְּעַמִּים בְּיּוֹם הַזֶּה כִּי טוֹב, אֶחָד כְּנֶגֶד דְּרַגְתַּת תְּפָאֲרַת, וְאֶחָד כְּנֶגֶד דְּרַגְתַּת צְדִיק, שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבִיבָת שְׁלִמְעֵלָה, וּמַעֲשֶׂה אַחֵר אֵין בּוֹ אֲלָא זְוִיג לְהוֹצִיא פְּרִי נְשִׁמוֹת לְעוֹלָם, פְּרִי מַעֲשֵׂיו שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כֹּף גַּם לְמִטָּה, שְׁזוּיג מִתַּר בּוֹ מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּ.

בֵּא רְאָה סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, מֵה זֶה עֵץ פְּרִי עֲשֶׂה פְּרִי, הוּא כְּנֶגֶד יוֹם הַשְּׁבִיבָת, מֵה הַטַּעַם נִכְלָל בְּיּוֹם שְׁלִישִׁי? סוּד עֲלִיּוֹן הוּא, בְּגַלְל שְׁשִׁנְיָנוּ, רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּין יוֹחָאי אוֹמֵר, מֵה הַטַּעַם כְּתוּב בַּתּוֹרָה (דברים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה, וְלֹא כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ? בְּגַלְל שְׁדַרְךָ הָאִישׁ לְחֹזֵר וּלְבָקֵשׁ אִשָּׁה. מִשָּׁל לְאָדָם שְׁאֲבָדָה לוֹ אֲבָדָה, בְּעַל הָאֲבָדָה מְחֹזֵר אַחֵר אֲבָדָתוֹ. וְצְדִיק (סוד) זֶה נִקְרָא אִישׁ. זֶהוּ שְׁכַתוּב (בראשית מט) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה, כְּפִי שְׁבָאֲרָנוּ.

וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל שְׁרַמּוּזָה בְּיּוֹם רַבִּיעִי בְּסוּד שֶׁל מְאֹרֶת חֶסֶד, הָעֲמוּד הַרְבִּיעִי מְלֻכּוֹת שֶׁל דָּוִד, לִכְן אֵף עַל גַּב שְׁמֻקּוֹמוֹ שֶׁל צְדִיק זֶה יוֹם הַשְּׁבִיבָת, נִכְלָל וְנִרְמָז בְּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, לְהֵיוֹת סְמוּךְ לְיוֹם רַבִּיעִי, וְהִיא אֲשֶׁתוֹ, לִכְן בְּעַל הָאֲבָדָה מְחֹזֵר עַל אֲבָדָתוֹ, וְלִכְן כְּתוּב לְמִטָּה (שם מט) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אֲבָר לְעֵתִיד לְבֵא, שֶׁהוּא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים, בְּיּוֹם הַשְּׁשִׁי שֶׁהוּא הָאֶלֶף הַשְּׁשִׁי, כְּשִׁיבָא הַמְּשִׁיחַ, שְׁיוֹמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶלֶף שָׁנָה, אֵף עַל גַּב

דְּאֶקְרִי עֵץ הַחַיִּים וְאִיהוּ עוֹשֶׂה פְּרִי, דְּהָא לִית בְּכֹלְהוּ דִּיעֲבִיד פְּרִי בָר אִיהוּ. זָרְעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דִּיִּיקָא. וְלִקְבִלְיָה לְתַתָּא (בראשית מט) בֵּין פֶּרֶת יוֹסֵף בֵּין פֶּרֶת עֲלֵי עֵין. וְאֶקְרִי בְּרִית שְׁלָמָא. וּבְגִין כֹּף תְּרִי זְמַנִּי בְּהָאֵי יוֹמָא כִּי טוֹב, חַד לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּתַפְאָרַת וְחַד לְקַבֵּל דְּרַגָּא דְּצְדִיק דְּאִיהוּ יוֹמָא דְּשִׁבְתָּא דְּלְעִילָא וְעֲבִידְתָּא אַחֲרָא לִית בֵּיה אֲלָא זְוִיגָא לְאַפְקָא פְּרִי נְשִׁמְתִּין לְעֵלְמָא, פְּרִי עוֹבְדוּי דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. הֵכִי נָמִי לְתַתָּא דְּזוּוּגָא שְׁרִי בֵּיה מִשְׁבֶּת לְשִׁבְתָּ.

תָּא חֲזִי, רְזָא עֲלָאָה דְּאוּרִייתָא, מְאִי עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי, לְקַבֵּל יוֹמָא דְּשִׁבְתָּא אִיהוּ. וּמְאִי טַעְמָא אַתְּכִלִּיל בְּיּוֹם תְּלִיתָאי, רְזָא עֲלָאָה אִיהוּ. בְּגִין דְּתַנְיֵן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּין יוֹחָאי אוֹמֵר מְאִי טַעְמָא כְּתִיב בְּאוּרִייתָא (דברים כד) כִּי יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וְלֹא כִּי תִלְקַח אִשָּׁה לְאִישׁ בְּגִין דְּאַרְחִיָּה דְּבַר נֶשׁ לְאַהֲדָרָא וּלְמַתְבַּע אַנְתּוֹ. מְתַל לְבַר נֶשׁ דְּאַתְאֲבִיד לִיָּה אֲבִידְתָּא מְאִרִי דְּאַבְדְתָּא מְחֹזֵר לְמַתְבַּע אֲבִידְתָּא דִּילִיָּה, וְהָאֵי צְדִיק אִישׁ אֶקְרִי. הָדָא הוּא דְּכְתִיב (בראשית מ"ג) וְהוֹרִידוּ לְאִישׁ מִנְחָה כְּדְאוּקִימָנָא.

וּבְנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל דְּרַמִּיזָא בְּיּוֹם רַבִּיעִיאֵי בְּרְזָא דְּמְאֹרֶת חֶסֶד סְמְכָא רַבִּיעִיאָה מְלֻכּוֹתָא דְּדָוִד. בְּגִין כֹּף אֵף עַל גַּב דְּאַתְרִיָּה דְּהָאֵי צְדִיק יוֹמָא דְּשִׁבְתָּא אַתְּכִלִּיל וְאַתְרַמִּיז בְּיּוֹמָא תְּלִיתָאי לְמַהוּי סְמִיךְ לְיוֹם רַבִּיעִיאֵי וְאִיהוּ אַנְתּוֹ דִּילִיָּה בְּגִין כֹּף מְאִרִיָּה דְּאַבִּידְתָּא מְחֹזֵר עַל אֲבָדָתוֹ וּבְגִין כֹּף כְּתִיב לְתַתָּא (בראשית מ"ב) וְיוֹסֵף הוּא הַשְּׁלִיט עַל הָאָרֶץ.

אֲבָר בְּזְמַנָּא דְּאַתִּי דְּאִיהוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים בְּיּוֹם שְׁתִּיתָאי דְּאִיהוּ אֶלְפָּא שְׁתִּיתָאָה